

KYTICE

Karel Jaromír Erben

Autor materiálu: Jiří Satora

ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU

TÉMA A MOTIV

Připomenutí starých morálních zásad. Zodpovědnost za vlastní chyby (za ty je vždy trest). Připomenutí lidových zvyků a pověr.

KOMPOZICE

Sbírka obsahuje celkem 13 balad. Jsou důmyslně seřazené (zrcadlí se a odpovídají si tématem) - např. Kytice a Věštkyňe (mateřídouška dává naději v lepší budoucnost a i věštkyňe dává lidem naději).

LITERÁRNÍ DRUH

lyricko-epická skladba

LITERÁRNÍ ŽÁNŘ

sbírka balad

LYRICKÝ SUBJEKT

autor [často se střídá s monologem (přímou řečí) postav]

VYPRÁVĚCÍ ZPŮSOB

er forma

TYPY PROMLUV

Básně jsou většinou ve formě dialogů.

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

úsporný jazyk (velmi krátké věty), rychlý dějový spád, dramatičnost, často věty bez spojek, citoslovce, častá personifikace (přidávání lidských vlastností neživým předmětům a věcem)

DĚJ

- KYTICE - Je to vstupní báseň sbírky. Vysvětluje název květiny mateřídouška. Má v sobě přání, aby se sbírka líbila všem slovanským národům. Děj: Matka zemře a děti chodí k jejímu hrobu. Matce je jich líto a převtělí se do květiny.
- POKLAD - Je to o tom, že matku zláká poklad v jeskyni. Pobere tam zlato, ale zapomene tam své dítě. Po roce ho tam nade a je živé. -> je z chamtivosti porušen vztah matka-dítě

- **SVATEBNÍ KOŠILE** - Je to o dívce, která se modlí ke svému milému, který odešel na vojnu. Vrací se, ale jako oživená mrtvola. Dívka je jím okouzlena a nechá se jím vést až na hřbitov. Na poslední chvíli se schová do márnice a zachrání ji východ slunce. -> motivem je přílišné lpění na mrtvém
- **POLEDNICE** - Malé dítě zlobí matku, když vaří. Matka ve zlosti volá polednici, a ta nakonec přijde. Poté přijde otec z práce, matku najde v bezvědomí a dítě udušené. -> Objevuje se tu přísné potrestání ve formě smrti dítěte. Porušení vztahu matka-dítě.
- **ZLATÝ KOLOVRAT** - Je to o tom, že král potká v lese Doru. Chce se s ní oženit, ale její macecha chce provdat svoji vlastní dceru. Macecha se svou dcerou Doru zabije a král se ožení se dcerou macechy. Král ale lež odhalí a díky kouzlu se shledá s oživenou dorou. -> Jsou tu pohádkové motivy (kouzelné předměty). Dobro vítězí nad zlem.
- **ŠTĚDRÝ DEN** - Marie a Hana chtějí znát svou budoucnost. Dívají se do jezera a Hana ve vodě vidí Václava, zatímco Marie pohřeb. Hana se do roka vdá za Václava a Marie umírá. -> Je tu poučení, že člověk nemá chtít znát svoji budoucnost (porušení přirozenosti).
- **LILIE** - Byla do sbírky přidána až dodatečně.
- **HOLOUBEK**
- **ZÁHOŘOVO LOŽE** - Je to o Záhoři, který byl zločincem. -> Musel se kát, aby mu bylo odpuštěno.
- **VODNÍK** - Matce se v noci zdálo, že dcera nemá chodit k jezeru. Proto dceři říkala, aby tam nechodila. Dcera ji dvakrát neposlechla a k jezeru šla. Unesl ji vodník. Později měla dcera dovoleno k matce přijít a nakonec poslechla matku a k vodníkovi se již nevrátila. Bohužel to odneslo dítě, které měla s vodníkem. Vodník jej za trest zabil. -> Vyskytuje se tu trest - smrt dítěte.
- **VRBA** - Je to o tom, že se duše ženy v noci mění na duši vrby. Její muž vrbu pokácí, ale žena kvůli tomu zemře.
- **DCEŘINA KLETBA** - Vyskytuje se zde porušení vztahu matka-dcera.
- **VĚŠTKYNĚ**

LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT

UMĚLECKÝ SMĚR

Romantismus

OBDOBÍ

19. století

DALŠÍ AUTOŘI ZE STEJNÉHO OBDOBÍ

Karel Hynek Mácha, Václav Kliment Klicpera, Josef Kajetán Tyl, Božena Němcová